

Tööjuhend – tumepunane neuvaip

1. Enne taimede otsingule minekut tutvü neuvaipade perekonda kuuluvate liikide – tumepunane neuvaip (*Epipactis atrorubens*), laialehine neuvaip (*E. helleborine*) ja soo-neuvaip (*E. palustris*) - kasvukohtade, iseloomulike tunnuste jm. infoga Eesti Orhideekaitse Klubi (EOKK) kodulehel www.orhidee.ee.
2. Samuti tutvü loodusvaatluste andmebaasiga (LVA) ja registreeri ennast selle kasutajaks. Kui sul on nutitelefoni, siis saad sinna alla laadida loodusvaatluste äpi. Loodusvaatluste andmebaasi saad siit: <http://loodus.keskkonnainfo.ee/lva/>
3. Enne välitöödele suundumist logi ennast äpi kaudu andmebaasi sisse (võib juhtuda, et kohapeal puudub internetilevi). Kui sul nutitelefoni ei ole, siis printi endale piisaval hulgal töölehti kaasa. Samuti on soovitatav mõned fotod liikide kohta välja printida.
4. Kui oled mõne õitseva taime leidnud, püüa teda määrata. Kui sa sellega hakkama ei saa, siis tuleks teda pildistada: üks lähiportree õiest, et kõik õiekattelehed oleksid hästi jälgitavad, teine võte taimest ja kolmas üldvõte taimest oma kasvukohas. Fotod saab vaatlusandmete juurde lisada. Nende järgi saavad spetsialistid taime ära määrata.
Vaikimisi on LVA äpil seadistus, et fotod saadetakse äpist andmebaasi wifi võrku jõudmisel. Kui aga soovid fotode saatmiseks kasutada mobiilset võrku, siis tuleb äpi seadetest see nõnda ära seadistada.

NB! Kõik käpalised on looduskaitse all! Taimi uurides, määramas või pildistades käitu loodushoidlikult - ära murra õisi-lehti-varsid, ära kaeva neid välja ega talla väga palju ümber taimede, sest rohus võib olla ka noori, veel mitteõitsevaid orhideehakatisi.

5. Oma leidude loodusvaatluste andmebaasi (LVA-sse) kandmiseks on nutitelefoni omanikel võimalik kasutada äppi otse kohapeal. Hiljem sisestamiseks aga kirjutada töölehele üles järgmised andmed:
  - a) vaatleja nimi *;
  - b) vaatluse kuupäev *;
  - c) vaatluse geograafiline asukoht - maakond, vald/linn, küla/linnaosa ning koordinaadid * (Juhul, kui sul ei ole võimalik GPSi kasutada, saad vaatluskoha ka hiljem andmebaasi kaardil ära märkida);
  - d) asukoha täpsustus (nt Palmse mõisa peahoone juurest ca 100 m itta; Tallinn-Narva maantee 30. km, ristmikust ca 300 m Soodla poole jne);
  - e) vaatluspaik (nt mererand, mets-männik, teeäär, järve kallal jmt). Soovi korral või vajadusel võid ka paika täpsemalt kirjeldada;
  - f) taimede arv;
  - g) liigi nimi;
  - h) määraja * (kui sa ka ei oska taime määrata, kirjuta ikka oma nimi, sest muidu ei saa andmebaasis sisestust jätkata);
  - i) määramise aeg.

NB! *-ga on tähistatud kohustuslikud andmed; ülejäänud andmed ei ole küll kohustuslikud, kuid looduseuurijatele hädavajalikud, mistõttu vajavad kindlasti ülesmärkimist.

Kui oled vaatlused sisestanud internetilevita äppi, siis levisse jõudes kontrolli, kas vaatlused lähevad andmebaasi teele. Teele läinud vaatlused on staatuses „kinnitamata“.

6. LVA-sse sisestatud vaatlustest tekib vaatelejale elektrooniline vaatluspäevik, kus saad hiljem oma vaatluste hulgas erinevaid päringuid/otsinguid teostada ja nende põhjal õpetaja juhendamisel väikese uurimistöo koostada.